

- () . /

// :

// :

()

:
(
(
(
(

:

:
".(/)
)
(/ /)
()
()
()
()
()
(/)
(/ /)
(/ /)
(/ /)
(/ /)

()

) ()

()
(

:

.(/)

:

:

:

(/)

.(/)
) ()

.() (

.(/ /)

.(/).

.(/)

.(/)

-

-

:

--

:

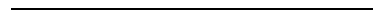
):

!

:

(/)
()
" " :
:
"
:
(/ /)
(/ /)"
(/ /)
" "
()
)
(/ :
!
(/)(/ /)

--

.(/):

"

(/ /)

.(/)!

(/ /)

(/ /)

:

(/ /)

(/)

:

: (/ /)

--

(/)

:

(/ /)

:

--

(/)

:

::

:

()

(/ /)

--

....

(/ /)

.(/)

.

:

:

:

:

.(/)

(/ /)

-

-

.

.

.

.

.

.

:
 ()
 ()
 " "
 (/)
 " ...
 / /) .
 (
 "
 (/)"

 (/)

).. "

(/

:

:

"

(/)

) .

(/ /

()

":

(/)"

"

"

)

(/

-

:

.

:

(/ /)

" "

" "

....

-

.(/).

)
:(

) ...
(/

:

-

()
)
(- -

-

:

-

!
(\)

/ /)

.(

:

(/ /)

(/)

):

.(/ /)

(/)

()

_____ (/ /)

...

()

()

.

:

:

.

)".

(

(/

:

:

- []

.

- []

.

- []

.

- []

:

(/)

خوش بینی یا بدبینی در آثار عمرالخیام و ابوالعلاء المعری

انسیه خزعلی^۱

شاید به دلایل گوناگون نتوان خیام و معری را از جهت علم و فلسفه با یکدیگر مقایسه کرد، اما در حیطه ادب و خصوصاً شعر وجوه مشترک بسیاری بین آن دو وجود دارد که البته به تفاوت‌های بسیاری نیز با عمیق شدن در این مشترکات می‌توان دست یافت.

یکی از این گونه‌های اشتراک مفاهیم بدبینانه در شعر هر دو شاعر است که این پژوهش تلاش نموده اصل وجود این پدیده، چگونگی و بازتاب آن را در آثار و زندگی دو شاعر به بحث نشیند. لذا پس از توجه به معنای لغوی اصطلاحی تشاوم با عنایت به مقدماتی چند به بررسی این امر در دو شاعر پرداخته شده است:

الف) علل و عوامل ایجاد بدبینی؛

ب) شرایط فردی و سیاسی - اجتماعی حاکم بر دو شاعر؛

ج) بررسی نثر شاعران و موارد موید یا مناقض در اشعار آن دو؛

د) انعکاس آثار بدبینی در زندگی و سیره علمی شاعران.

در پایان جستار به این امر توجه داده شده است که نسبت بدبینی به برخی شاعران خارج از انصاف است و بسیاری از اشعار را می‌توان شکوائیه و رنج‌نامه شاعر از ناکامیها، بی‌توقعیها و ناملایمات دانست.

واژگان کلیدی: خیام، معری، بدبینی، محیط، انعکاس.

^۱. استادیار گروه عربی دانشگاه الزهراء، تهران